

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»**

КАФЕДРА опалення, вентиляції та якості повітряного середовища
(повна назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи
Р. Б. Папірник

» жовтня 2019 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Технології спалювання та очистка викидів

(назва навчальної дисципліни)

спеціальність 192 «Будівництво та цивільна інженерія»

(шифр і назва спеціальності)

освітньо-наукова програма «Теплогазопостачання, вентиляція і кондиціонування»

(назва освітньої програми)

освітній ступінь магістр

(назва освітнього ступеня)

форма навчання денна

(денна, заочна, вечірня)

розробники Ветвицький Ігор Леонідович, Колесник Інна Олександрівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Технології спалювання та очистка викидів» є складовою освітньо-наукової програми підготовки фахівців за освітньо-кваліфікаційним ступенем «Магістр» галузі знань 19 «Будівництво та архітектура» спеціальності 192 «Будівництво та цивільна інженерія» за освітньою програмою «Теплогазопостачання, вентиляція і кондиціонування». Дана дисципліна належить до циклу професійної підготовки, варіативною навчальною дисципліною.

Предметом вивчення дисципліни є уявлення про технології спалювання та очистки забруднення довкілля за рахунок технологій та обладнання, що застосовується на підприємствах для термічного знешкодження відходів та сучасні засоби їх очищення від шкідливих складових.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Години	Кредити	Семестр	
			II	
Всього годин за навчальним планом, з них:	120	4,0	120	
Аудиторні заняття, у т.ч:	38		38	
лекції	22		22	

лабораторні роботи	8		8	
практичні заняття	8		8	
Самостійна робота, у т.ч:	52		52	
підготовка до аудиторних занять	15		15	
підготовка до контрольних заходів	15		15	
виконання курсового проекту або роботи	-		-	
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	22		22	
підготовка до екзамену	30	1	30	
Форма підсумкового контролю			Екзамен	

3. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни – засвоєння студентами сучасних технологій та обладнань для термічного знешкодження (спалювання) відходів, методів та засобів очищення викидів від забруднених речовин, ознайомлення з характеристикою обладнання для очищення викидів та ефективністю його застосування.

Завдання дисципліни – знайомство з найбільш поширеними технологіями спалення відходів та методами очистки промислових газових викидів та конструкцією газоочисних пристроїв, засвоєння студентами практичних знань та набуття навичок для здійснення у подальшому фахових функцій при прийнятті технічних рішень, пов'язаних із захистом повітряного середовища від забруднення вентиляційними викидами.

Пререквізити дисципліни – «Основи екології», «Моніторинг довкілля та інші методи охорони біосфери», «Основи повітряного басейну», «Теоретичні основи очищення газових викидів».

Постреквізити дисципліни – «Сучасні ресурсозберігаючі технології в системах цивільної інженерії», «Модернізація, реконструкція та ремонтно-відновлювальні роботи в будівництві та цивільній інженерії», «Ресурсо- та енергозберігаючі технології в системах ТГПВК», «Джерела теплової енергії».

Компетентності.

Загальні компетентності: ЗК.1, ЗК.3, ЗК.7, ЗК.10, ЗК.11, ЗК.12, ЗК.13, ЗК.14, ЗК.18, ЗК.19 (відповідно до освітньо-наукової програми «Теплогазопостачання, вентиляція і кондиціонування» СВО ПДАБА – 192 мн – 2019).

Предметні (фахові) компетентності: ПК.1, ПК.2, ПК.4, ПК.5, ПК.7, ПК.8, ПК.9, ПК.13, ПК.17 (відповідно до освітньо-наукової програми «Теплогазопостачання, вентиляція і кондиціонування» СВО ПДАБА – 192 мн – 2019).

Заплановані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: ЗР.2, ЗР.3, ЗР.4, ЗР.6, ЗР.8, ЗР.10, ЗР.12 (відповідно до освітньо-наукової програми «Теплогазопостачання, вентиляція і кондиціонування» СВО ПДАБА – 192 мн – 2019).

вміти: УМ.1, УМ.2, УМ.4, УМ.5, УМ.11, КОМ.1, КОМ.2, АіВ 1, АіВ 2, АіВ 3 (відповідно до освітньо-наукової програми «Теплогазопостачання, вентиляція і кондиціонування» СВО ПДАБА – 192 мн – 2019).

Методи навчання – практичний (досліди, вправи, навчально-продуктивна праця), наочний (ілюстрації, демонстрації, спостереження учнів), словесний (пояснення, роз'яснення, розповідь, бесіда), робота з книгою (читання, вивчення, реферування, швидкий огляд, цитування, виклад, складання плану, конспектування, інструктаж, лекція, дискусія, диспут).

Форми навчання – індивідуальна, групова, фронтальна, колективна.

4. СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб.	с.р
Змістовий модуль 1. Технології спалювання та очистка викидів					
Тема 1. Вступ. Предмет і завдання дисципліни, її місце в системі підготовки спеціалістів з ТГПВ. Спеціалізація технологій термічного знешкодження відходів. Загальна інформація	10	2	2		6
Тема 2. Основні екологічні проблеми в сфері знешкодження відходів термічним способом.	10	2	2		6
Тема 3. Технологічні процеси, які використовуються в сфері знешкодження відходів термічним способом.	16	6	2		8
Тема 4. Варіанти технологічного процесу на базі матеріалів спалювання	10	2	2		6
Тема 5. Забруднення повітряного середовища. Загальна характеристика джерел утворення вентиляційних викидів.	10	2		2	6
Тема 6. Технічні та технологічні засоби очистки промислових викидів. Загальна характеристика.	10	2		2	6
Тема 7. Класифікація очисних споруд та техніко-економічні показники. Поняття надійності доочищення вентиляційних викидів.	10	2		2	6
Тема 8. Конструкції та ефективність роботи очисних устаткувань. Пилоосаджуючі камери. Апарати сухого та мокрого очищення газів та інш.	14	4		2	8
Разом за змістовим модулем 1	90	22	8	8	52
Підготовка до екзамену	30				30
Усього годин	120	22	8	8	82

5. ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1	Вступ. Предмет і завдання дисципліни. Її місце в системі підготовки спеціалістів з теплогазопостачання, вентиляції та охорони повітряного середовища. Технології та обладнання для спалювання відходів. Забруднення повітряного середовища. Систематизація технологій термічного знешкодження відходів. Загальна інформація.	2
2	Основні екологічні проблеми в сфері знешкодження відходів термічним способом.	2
3, 4, 5	Технологічні процеси, які використовуються в сфері знешкодження відходів термічним способом.	6
6	Варіанти технологічного процесу на базі методів спалювання	2
7	Забруднення повітряного середовища. Загальна характеристика джерел утворення вентиляційних викидів.	2
8	Технічні та технологічні засоби очистки промислових викидів. Загальна характеристика.	2

9	Класифікація очисних споруд та технічно-екологічні показники. Поняття надійності до очищення вентиляційних викидів та розрахунок викидів основних забруднюючих речовин.	2
10-11	Конструкції та ефективність роботи очисних устаткувань. Пилоосаджуючі камери та апарати сухого інерційного очищення газів. Фільтри. Апарати мокрого очищення газів. Абсорбційні установи. Електрофільтри. Багатоступінна очистка.	4
	Всього:	22

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1	Розрахунок центробіжного циклона	2
2	Розрахунок горизонтального колектора, радіального пиловловлювача.	2
3	Розрахунок мокрого центробіжного циклона, полого скрубера.	3
4	Розрахунок викидів забруднюючих речовин.	1
	Всього:	8

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1	Лабораторна робота №1. Конструкція пилоосаджуючих камер, жалюзійних та радіальних пиловловлювачів	2
2	Лабораторна робота № 2. Конструкція циклонів, батарейних циклонів	2
3	Лабораторна робота №3. Конструкція різних типів фільтрів	3
4	Лабораторна робота №4. Конструкція мокрих пиловловлювачів (скруберів, мокрих циклонів)	1
	Всього:	8

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
	підготовка до аудиторних занять	14
	підготовка до контрольних заходів	14
	виконання курсового проекту або роботи	-
	опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях: - основні типи існуючих реакторів, що використовують органічне паливо; - технологічні процеси на базі методів газифікації; - надійність забезпечення санітарно-гігієнічних вимог; - розрахунок фільтрів.	24
	підготовка до екзамену	30
	Всього:	82

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Усний та письмовий контроль

10. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Змістовий модуль 1. Технології спалювання та очистка викидів

Максимальна оцінка за змістовий модуль – 100 балів.

Оцінка поточного контролю складається з:

- присутності студента на лекціях – максимальна кількість – $11 \times 2 = 22$ бали;
- присутності студента на практичних заняттях – максимальна кількість – $4 \times 2 = 8$ балів;
- присутності студента на лабораторних заняттях – максимальна кількість – $4 \times 2 = 8$ балів;
- контрольної роботи (2 теоретичних питання, кожне з яких оцінюється в 31 балу) – максимально 62 бали.

Оцінювання контрольної роботи:

- якщо відповідь студента на питання грамотна та обґрунтована; вільно, впевнено володіє навчальним матеріалом – 31-28 балів;
  - якщо студент демонструє володіння матеріалом, на питання відповів правильно, але потребує уточнень окремих положень; схеми та формули мають принципові помилки, відсутня необхідна деталізація – 27-25 балів;
  - якщо студент розкриває суть питання, але під час відповіді на питання припускається неточностей і помилок – 24-20 балів;
  - якщо студент демонструє часткове володіння матеріалом, не може дати пояснень щодо виконаної роботи, відповідь не повністю розкриває суть питання, допущені грубі помилки – 19-15 балів;
  - якщо студент відповідає з помітними помилками і оформлення виконано недбало – 14-8 балів;
  - студент важко розуміє або зовсім не розуміє значення питання – 7-1 балів;
- повна відсутність відповіді – 0 балів
- Присутність студента на лекціях – 2 бали за лекцію, якщо студент був присутнім, але неактивно працював – 1 бал, якщо студент не був присутнім – 0 балів.

Оцінювання екзамену

До складання екзамену допускаються студенти, які повністю виконали навчальний план.

Оцінювання екзамену здійснюється за 100-бальною системою і складається із суми балів, отриманих за відповідь на два теоретичних питання та одне практичне завдання. Максимальна сума за відповідь на одне теоретичне питання – 33 балів, за практичне завдання – 34 балів.

Бали за відповідь на екзаменаційні питання нараховуються за:

- повна відповідь на питання або незначні помилки – 30-33 бали (теоретичне питання) – 30-34 бали (практичне питання);
- відповідь на питання, коли хід рішення прийнятий правильний, але присутні незначні помилки – 25-29 бали;
- відповідь на питання, коли не до кінця розкрито питання – 20-24 балів;
- відповідь на питання, коли присутні значні похибки – 15-19 балів;
- відповідь на питання, коли воно по суті не було розкрито і були присутні грубі помилки – 0-14 балів.

Підсумкова оцінка з дисципліни визначається як оцінка за екзамен.

Порядок зарахування пропущених занять

Відпрацювання пропущеного заняття з лекційного курсу здійснюється шляхом підготовки і захисту реферату за відповідною темою. Реферат оформлюється у вигляді презентації. Захист реферату відбувається відповідно до графіку консультацій викладача. Відпрацювання пропущеного практичного або лабораторного заняття здійснюється шляхом розв'язання і захисту задачі відповідно до графіку консультацій викладача.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Методичні вказівки до лабораторного практикуму з дисципліни «Теоретичні основи очищення газових викидів» для студентів спеціальності 6.060101 «Теплогазопостачання та вентиляція» для денної форми навчання. / Укладачі: Поліщук С.З., Каспійцева В.Ю., Завгородня О. П., Долодаренко В.О – Дніпропетровськ: ПДАБА, 2012- 18с.
2. Шапарь А.Г., Полищук С.З., Копач П.И. и др. Защита окружающей среды от вредных выбросов: Методическое пособие. – Днепропетровск: ИППЭ НАНУ, 1996.
3. Защита атмосферы от промышленных загрязнений: Справочное издание: В 2-х частях. Перевод с англ. /под ред. Калверта С., Инглунда Г.М. – М.: ”Металлургия”, 1988. – 712 с.
4. Бретшнайдер Б., Курфюрст И. Охрана воздушного бассейна от загрязнений. – Л.: ”Химия”, 1989. – 288 с.
5. Андрейцев В.І. Екологічне право.- Київ, 1996.
6. Денисов С.Н. Улавливание и утилизация пылей и газов. – М.: Metallurgiya, 1996. – 208.
7. Перегуд Е.А. Санитарно-гигиенический контроль воздушной среды.- М.: Химия, 1978.
8. Качество воздушной среды при эксплуатации систем отопления и вентиляции. Учебное пособие для ВУЗов / под ред. Полищука С.З. – Днепропетровск, 2009. – 264 с.
9. Научно-практические аспекты охраны воздушной среды. Кораблёва А.И., Чесанов Л.Г., Ветвицкий И.Л., Полищук С.З., Чесанов В.Л., Житченко И.В. Учебное пособие для ВУЗов. – Днепропетровск, 2008. – 324с.
10. Закон України про охорону атмосферного повітря.

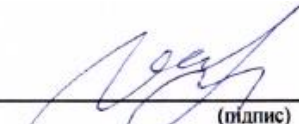
Допоміжна

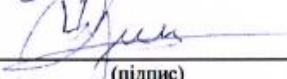
1. Сазонов Э.В. Теоретические основы расчета вентиляции. – Воронеж, Из-во Воронежского университета, 1990.
2. Базові нормативи плати за забруднення навколишнього природного середовища. Методика визначення розмірів плати і стягнення платежів за забруднення навколишнього природного середовища України. – К.: Міністерство охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України. Головна екологічна інспекція, 1996. – 16 с.
3. Постанова Кабінету Міністрів «Про порядок розроблення та затвердження нормативів екологічної безпеки атмосферного повітря» (від 13.03.2002, №299)
4. Постанова Кабінету Міністрів «Про порядок розроблення і затвердження нормативів граничнодопустимого рівня впливу фізичних та біологічних факторів стаціонарних джерел забруднення на стан атмосферного повітря» (від 13.03.2002, №300)
5. Матеріали з впровадження нового механізму регулювання викидів забруднення речовин в атмосферне повітря / За ред. С.С. Куруленка – Київ: ДЕІ Мінприроди України, 2007. – 216с.

12. INTERNET-РЕСУРСИ

1. <http://ir.lib.vntu.edu.ua>
2. http://www.maxaero.by/sites/default/files/book_strays.pdf
3. <http://www.c-o-k.ru/library/document/12725>
4. <http://www.read.in.ua>
5. <http://www.read.in.ua/book115373>
6. <http://www.twirpx.com/file/1352826>
7. www.c-o-k.ru/library/document/12290
8. www.dissercat.com

Розробники:

_____ (підпис) (І. О. Колесник)

_____ (підпис) (І. Л. Ветвицький)

Гарант освітньої програми

_____ (підпис) (В. О. Петренко)

Силабус затверджено на засіданні кафедри
опалення, вентиляції та якості повітряного середовища
Протокол від « 15 » 10 2019 року № 5